

Beleidsnotitie kosten en collectieve bestedingen

Datum: 30 maart 2015

Onderwerp: Kosten en collectieve bestedingen

Inleiding

In deze beleidsnotitie zal het College uiteen zetten op welke wijze het zal omgaan met zogenaamde “collectieve bestedingen” in het kader van de normering van door de collectieve beheersorganisaties (CBO’s) te maken beheerskosten die volgt uit artikel 2 lid 2 sub h WTCBO en de daaruit voortvloeiende AMvB.

Aanleiding voor deze beleidsregel is de behoefte van (een aantal van) de CBO’s activiteiten te financieren die niet direct betrekking hebben op het uitvoeren en/of verbeteren van de incasso- en repartitietaken maar die wel in het belang zijn van de achterban van de betreffende CBO. Voorbeelden hiervan zijn de financiering van Stichting Brein en de Federatie Auteursrechtbelangen. Deze bestedingen behoren naar de mening van VOI@E, de branchevereniging van de CBO’s, niet te worden meegenomen in de kostennormering waarvoor in de AMvB een pas-toe-of-leg-uit drempel van 15% is opgenomen.

Voorts rapporteren de CBO’s deze bestedingen op verschillende wijzen. Sommige CBO’s hebben fondsen voor sociale culturele (“socu”) doeleinden en brengen dergelijke bestedingen ten laste van deze fondsen, terwijl andere CBO’s (bij gebreke van dergelijke fondsen) dergelijke bestedingen rapporteren als kosten in de exploitatierekening.

Juridisch kader

Definitie van “beheerskosten”

De WTCBO kent geen definitie van beheerskosten. In de parlementaire geschiedenis is te vinden dat het alle kosten betreft die, direct dan wel indirect, samenhangen met de inning, de verdeling en het beheer van gelden door de CBO’s (Kamerstukken II, 31 766, nr. 7., p. 22).

De in 2014 aangenomen Richtlijn 2014/26/EU van het Europees Parlement en de Raad betreffende het collectieve beheer van auteursrechten en naburige rechten en de multiterritoriale licentieverlening van rechten inzake muziekwerken voor het online gebruik ervan op de interne markt (hierna: de Richtlijn), definieert beheerskosten als volgt:

“de bedragen die door een collectieve beheersorganisatie in rekening worden gebracht dan wel op de rechteninkomsten of inkomsten uit belegging van rechteninkomsten ingehouden

of verrekend worden om de kosten te dekken van het beheer van auteursrecht en naburige rechten;”

Tot op heden heeft het College, vanuit het oogpunt van een redelijke wetstoepassing, bestedingen aan sociaal culturele doeleinden niet als beheerskosten aangemerkt in de zin van artikel 2 lid 2 sub h. Alle overige uitgaven worden echter in beginsel wel als kosten aangemerkt.

Definitie van “socubestedingen” en “collectieve bestedingen”

De WTCBO kent geen definitie van socubestedingen of collectieve bestedingen. Deze termen komen noch in de wet, noch in de memorie van toelichting bij de laatste wetwijziging voor. De MvT bij de oorspronkelijke Wet toezicht refereert wel aan de socubestedingen (Kamerstukken II, 2000/2001, 27 775, nr. 3 p. 8):

“In dit verband wordt er nog opgemerkt dat er op zichzelf geen bezwaar bestaat als beheersorganisaties een gedeelte van de geïncasseerde gelden bestemmen voor algemeen sociaal-maatschappelijke of culturele doeleinden, zolang rechthebbenden daarmee akkoord zijn en voor zover internationale verplichtingen zich daar niet tegen verzetten.”

Een nadere definitie van wat moet worden verstaan onder “sociaal-maatschappelijke of culturele doeleinden” ontbreekt.

De Richtlijn onderscheidt inhoudingen ten behoeve van beheerskosten en “andere inhoudingen”. Andere inhoudingen zijn, bijvoorbeeld inhoudingen voor sociale, culturele en educatieve doeleinden, maar kunnen ook inhoudingen voor andere doeleinden zijn. De richtlijn geeft echter geen definitie van “andere inhoudingen” of van sociale, culturele en educatieve doeleinden. In de overwegingen van de Richtlijn wordt niet nader beschreven wat onder sociale, culturele of educatieve doeleinden moet worden verstaan).

Kostennormering

Blijkens art 2 lid 2 sub h WTCBO, dient een CBO te streven naar beperking van de beheerskosten voor de inning, het beheer en de verdeling van gelden tot een bij algemene maatregel van bepaalde drempel, bij overschrijding waarvan in het jaarverslag en ten genoegen van het College met redenen omkleed wordt aangegeven waaraan deze overschrijding te wijten is;

De voornoemde drempel is overschreden indien:

- a) de beheerskosten in het jaar waarop het jaarverslag betrekking heeft, bedragen meer dan 15% van het bedrag dat in dat jaar is geïnd,
- b) de beheerskosten in het jaar waarop het jaarverslag betrekking heeft bedragen meer dan 15% van het bedrag dat in dat jaar is verdeeld, of
- c) de beheerskosten in het jaar waarop het jaarverslag betrekking heeft ten opzichte van de beheerskosten in het voorafgaande jaar zijn gestegen met meer dan de consumentenprijsindex van het jaar waarop het jaarverslag betrekking heeft.

De Richtlijn geeft geen drempel ten aanzien van de te maken kosten en geeft slechts aan dat de inhouding ten behoeve van de beheerskosten niet hoger mogen zijn dan de gerechtvaardigde en gedocumenteerde kosten.

Transparantieverplichtingen

De WTCBO geeft niet aan op welke wijze de CBO's bestedingen aan zaken zoals Stichting Brein in de verslaggeving dienen te rapporteren. Ook de verplichtingen die gelden uit hoofde van artikel 2 lid 2 sub a (het jaarlijks opstellen en openbaar maken van een jaarverslag en een jaarrekening overeenkomstig Titel 9 van Boek 2 van het Burgerlijk Wetboek) geven geen aanwijzing voor de wijze waarop dergelijke bestedingen moeten worden verantwoord (als kosten, dan wel via het bestemmen middels een (socu)fonds).

De Richtlijn geeft in de bijbehorende bijlage aan dat het jaarlijkse verslag moet aangeven welke bedragen zijn ingehouden op rechteninkomsten, met een onderverdeling per beheerde rechtencategorie en per soort gebruik en het doel van de inhouding, zoals kosten in verband met het rechtenbeheer of met sociale, culturele of educatieve diensten.

Beleid van het College

Hierna zal worden weergegeven hoe het College tot aan de inwerkingtreding van de implementatiewet van de Richtlijn zal omgaan met collectieve bestedingen in het kader van de transparantieverplichtingen en de kostennorm.

Het College stelt voorop dat het in beginsel aan (de leden van) de CBO's zelf is om te bepalen of zij activiteiten zoals stichting Brein en de Federatie Auteursrechtbelangen zullen financieren, mits dergelijke bestedingen niet onevenredig hoog zijn in relatie tot de incasso en repartitie.

Definities

Onder beheerskosten verstaat het College alle kosten die, direct dan wel indirect, samenhangen met de inning, de verdeling en het beheer van gelden door de CBO's. Uitgaven gericht op de ondersteuning van ideële of materiële algemene belangen van de desbetreffende groep rechthebbenden, dan wel ter bevordering van de sector waarin deze rechthebbenden werkzaam zijn, *kunnen* beheerskosten zijn, mits die kosten te rechtvaardigen zijn in het kader van (het verbeteren van) de inning, de verdeling en het beheer. Indien een dergelijke rechtvaardiging niet bestaat, is er geen sprake van beheerskosten maar van een andere besteding. Het College zal per geval beoordelen of de motivering om de besteding aan te merken als beheerskosten, dan wel andere (al dan niet collectieve) besteding deugdelijk is.

Onder sociale, culturele en educatieve doeleinden verstaat het College die activiteiten die naar normaal Nederlands taalgebruik onder die termen kunnen worden begrepen. Het College is van oordeel dat noch Stichting Brein, noch de Federatie Auteursrechtbelangen als sociale, culturele of educatieve doeleinden kunnen worden aangemerkt.

Wat betekent dit voor de kostennorm

Het College zal vooralsnog de huidige lijn handhaven, hetgeen betekent dat in het kader van het toepassen van de norm ex art. 2 lid 2 sub h. WTCBO alle uitgaven worden aangemerkt als beheerskosten met uitzondering van bestedingen voor sociale, culturele of educatieve doeleinden, zulks ongeacht hoe de CBO zelf deze besteding aanmerkt.

Voor zover de overschrijding van de in de AMvB opgenomen drempel te wijten is aan dergelijke bestedingen, zal het College, voor zover de CBO kan laten zien dat die bestedingen naar aard en omvang vergelijkbaar zijn met de bestedingen uit het verleden, oordelen dat daarmee de overschrijding ten genoegen van het College is verklaard.

Wat betekent dit voor de verslaggeving

Mits de uitgaven voldoende transparant zijn weergegeven in het jaarverslag, laat het College het voorlopig aan de CBO's zelf om te bepalen of ze deze uitgaven willen verantwoorden als kosten via de exploitatierekening, dan wel als onttrekkingen aan een socufonds of als collectieve besteding.

Na implementatie van de Richtlijn

De implementatie van de Richtlijn zal enige wijziging ten opzichte van het voormelde beleid met zich meebrengen. Gezien de introductie van een categorie "andere inhoudingen" zal voor wat betreft de toepassing van de norm voor de beheerskosten alleen die uitgaven worden betrokken die direct dan wel indirect, samenhangen met de inning, de verdeling en het beheer van gelden door de CBO's.

Het College heeft de Staatssecretaris geadviseerd in de implementatiewet de mogelijkheid te creëren om naast een drempel voor beheerskosten ook een drempel voor andere inhoudingen in te stellen. Voor zover zulks niet in de wet is opgenomen, zou het raadzaam zijn indien de CBO's middels zelfregulering daar een zekere beperking aan stellen, op dezelfde wijze als zij thans hebben gedaan met betrekking tot socu-inhoudingen (middels het Keurmerk gemaximeerd tot 15%).